

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap november 10^{kén} 1839.

Merjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helybe képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Pygmalion a.

A' dresdai uj téren sötéten 's titokteljesen, ismeretlen isten templomaként, áll a' képtár. Éjfélkor kell látnod az üres, magas házat korlátolt lépcsőivel, melyeken rémárnyak guggolnak, midőn a' portalczimer körül álmos hollók röpkednek és szél fujdogál a' hosszú tornácok és udvarokon. De benn a' házban éppen akkor különös, titokteljes élet kezdődik. A' barna, aranyozott ráma'k mozognak; a' festett gyümölcsök édes déli illatot árasztanak-át a' teremeken; a' szent képekből gyenge, bűvös fény sugárzik. Sőt alakok lépnek a' falakról le; kis jó szívű német-alföldiek térdelnek a' madoonák előtt; velencei nők fürödnek a' holdfényben; bachansnők és nymphák összekulcsolt karokkal surranak-el a' kipallózott padlāt fölött lejtő tánczra csábítgatva. — A' képtár egyik zugolyában függ egy kép, melyet fölkereshetsz, ha utad a' festésművészet ama szent hajlékán átvezetend. Képe az egy fiatal, szőkefürtű férfinak fris piros arczczal 's barna szemekkel, melyek élő fénnyel mosolygva és szeretve pillantnak rád. Barna papsüveg hullámozó tollakkal merészen ül az ifjúnak fején; vállairól kék köpeny omlik-le, 's alatta violakék, feje' redő mellény. Kezeiben fuviolāt tart, melyet éppen most látszik levenni piros ajkaitól, madarászdalāt, ha elfogható madár közeletend hozzá, ujra elkezdendő. Kedves, finom, megnézhető kép!

Előtte egy délben leány ült fokpolcza (Staffelei) mellett, a' fiatal férfi vonásainak vászonra hű átvitelével foglalkodó. Juliusban és a' magas elzárt térekben nyomasztó hőség vaia. Csak kevés látogató haladt-el az elhagyott képek előtt; itt-ott idegenek névsora nyikorgott a' levelező kézben, 's távolabb szobákból jövők és menők lassú beszélgetése hangzott-át a' hüs zugolyba, hol a' szorgos festésznő ült. Minél csendesb, minél pusztább volt körüle, annál belsőbbben látszék elfoglalva munkájával. Más festészek üdvözölve haladtak-el mellette; a' fokpolczok egymás után hagytak-el; csak a' leány vonakodott félbeszakítani munkáját, 's elfeledé, hogy nem sokára ütend az óra, midőn a' puszta teremekbe lép.

és a' művészvilágba szász szóejtéssel hidegen és közönyösen bekiált a' képtári szolga: „legmost bezárom!” — Ő háborítlanul festett: de buzgó művészettanulmány sugárain kívül egészen másoktól is látszának égni a' fiatal művésznő setét szemei. Gyakran megállítá hosszas pillanatig ecsetét, a' másolatot, eredetijével összehasonlítandó, vizsgálva; még gyakrabban merült mély álmodozásba, kezeit sohajtozó kebléhez szorítva és szemeivel ifjának festett arczába egészen elmélyedve.

Ki akkoron a' dresdai képtárt meglátogató, Alvinát naponként azon helyen, azon munka mellett találhatta. Sok mellette elmenő hosszasan mulatott oldalánál, a' Raphael-szoba madonnái és gloriái helyett a' festéshölgy sötét szemeiben 's deli vonásaiban gyönyörködve; 's Alvina, mint egy kép, szép, a' természeti ember ohajtásinak tán igen gyöngéd, tán igen karesú, de annál varázslóbb volt annak, ki szellemi szépet becsülni tud. Kis és csinos alkat, mintha Venus játékműve volna, finom, átlátszó kéz, sötét, mély szem 's illatozó hárslobok közötti esti susogáshoz hasonló hang. Így ült ő órákiglan fokpolcza mellett, másolva a' fiatal fuvalázó irigylésre méltónak képét. — Azok közül, kik titkos vágygyal haladtak-el mellette, kisérem dicsekedék egy pillantásával, egy mosolyával, egy szavával a' holt vetélytársnak. Alvina csak képének látszék élni, 's ez gyorsan közelgett bevégeztetéséhez. Hiven volt már visszaadva minden, 's pontosan lefestve a' feje stuartgallér is, mely kiállott az ifjúnak nyakán. A' fris arczipir, szájosmosoly, szemhatalom mint tiszta vízben tükröződtek vissza Alvina képében, 's ő még sem tudott vele megelégedni; itt javított, ott kiemelt, homályított, tisztított és szeretettel pepecselt művén. Remegett, úgy látszék, e' művésznő a' pillanattól, midőn képe készen álland, 's attól távoznia kellend, hogy azt idegen 's bevégeztett munként lássa maga előtt. Mint valamelly ara a' távozó kedvessel, úgy foglalkodott Alvina ifjának mármár elkészülő képével. Mindennek fölött a' szemek, a' barna világos szemek nem tetszének neki, 's reszkető ujjával folyvást visszatért azokhoz, jobb fényt, szellemibb kinyomást öntendő azoknak mélyébe.

Bágyadtan támaszkodott székéhez Alvina. A' szorgos kéz leesett a' festékeszkáival, de a' láb erősen tartá a' fokpolczot, 's közelebb huzá a' kész képet. „Holnap!” sohajtott — 's elrémült, midőn a' köröttei csend visszaadá szája leheletét. Reszketve nézé magát körül. Kivüle ki sem volt a' magas teremben; a' padlaton magas ablakárnyak játszanak; ő maga volt a' néma, illatozó képekkel. — „Holnap 's utóljára!” — szólt csendesen önmagában ledörzsölve a' festékeszkát, 's képeről le nem véve szemeit. — „'S el-

válhatok tőled, tőled, kit meg nem nevezhetek, mint kellene? Dőre tévelygés, ha azt hívém, hogy kedvlelés holt vonásidon 's művészi utánzásra törekvés vonz e' régi műhöz! Reám nézve az fris, élő jelenné lett, 's azt vélem, neked érttem kell élned, egyetlen, megnevezhetlen! — Fejét kezei közé mélyeszté, mintha félne találkozni a' képpel. Leszakasztott liliumként ült a' gyöngéd alak, 's reszkete minden idegében.

Legott felugrék. Mögöttei léptek rezzenték őt fel. Oldalánál férfi állt, 's a' nélkül, hogy észrevétetnék, válla fölött nézett. A' leány nem mert körülnézni, 's zavartan foglalkozék főtész-szereivel, távozáshoz készülve. Midőn fölkelt 's megfordult, szemközt volt az idegennel, ki komolyan és szótlanul hasonlítgatá képét az eredetihez. — „Müved jó — szólt azon pillanatban, midőn feléje fordult Alvina, — de haszon nélküli! — E' szavaknál erős rugással úgy feldönté a' megrémültnek fokpolczát, hogy ecsete 's festékeszkája porzának, 's a' kép, úgy az eredeti, mint a' másolat, fájdalmasan csókolák a' port. — Alvina fel akart kiáltani; de erőt, hangot nem lele. Hiszen testesülve 's élve állt előtte az, kit, mint kellene, meg nem nevezhetett, a' két gyöngé, mit sem mondó műnek eredetije. Ő volt, kék köpenyben, feje stuartgal-lérral, bárson-papsüvegén sötét tollakkal. Minden hasonlított egymáshoz; ugyanaz vala minden; csak a' szemek nem lobogának vidoran; csak az arc nem vala piros, mint a' képen. Szemei szeliden, de szilárdul nyugvának a' reszkető leányon, 's mindkét kezével átfogá őt, midőn ez mélyen sohajtva 's behunyt szemekkel összerogyással fenyegetett. Hosszas perczig álltak így, ő az elájult leányt tartva, ez kebléhez simulva, 's lábaiknál a' képek. Végre fölveté szemeit, 's halványan, kiterjesztett karokkal, reszkető ajkakkal felpillantott rá. — „Ismersz engem? — kérdé 's fölé hajolt az idegen. De kezeivel ellenszegült a' leány 's nehezen intett fejével. Gondosan visszatevé őt a' székbe. — „Ma estve tíz órakor, — sugá füleibe, — az elbahidoni kereszt tövében! — Eltűnt; lehelete Alvina homloka körül játszott még; léptei viszhangzának a' távol szobákban. Alvina rendbe szedé magát, 's félénken pillantva a' képtörödékekre kibotorkált. A' képtári szolga elalvák, 's föleszmélvén morogva nyitott ajtót az elkésettnek. Kívül fris, forró déli lég fogadá őt, 's csaknem eszméletlenül találta-fel utját az égető lépcsőken lefelé.

Elbahidon nőalak ült tíz órakor a' kereszt tövében, szürke fátolba burkoltan, 's csendes szemmel nézve a' folyamhabok után. Alvina az igérkezettet várta. Csudaéjként szálltak lelkébe a' látot-

tak 's tapasztalttak; nyugodtan 's hitben várta a' történendőket. A' hidon, a' beburkolt előtt, mindkét oldalon emberek, lovak, kocsik mentek. Napi zaj 's öröm vegyült a' hallgatag éjbe, mialatt a' parton volt torony-árnyak, házak és bárkák fényei játszva lejtének a' sima víz-színen el. Távulban sötét rejtvényekként szürkültek a' hegyormok, 's holdtalan sötétség terült-el az egész, széles Elbavölgyön. — Így ült némi ideig Alvina, midőn meleg kéz érinté vállát, és szelid nyomás költé-fel őt álmaiból: az idegen állt előtte. — Itt vagy? — szólt lágy hangon. — Köszönöm, hogy eljöttél. Csaknem kétkedém benne! — „S nem kellett-e jönnöm? — válaszolt. — Nem kellett-e tennem parancsai szerint? Ugy rémlik előttem, mintha csudatелjes világba volnék száműzve, vagy gyermek-álmaokból, melyek fogva tartanak mind eddig, fölébredtem, vagy elaludtam, 's a' szokottakból megbűvöltként kikapattam volna! — „Csudák az életben közelebb vannak hozzátok, mint vélnétek, — szólt az idegen kezével maga körül mutatva. — Mind ez nem csuda-e? És minden helyes szenvedély, melly rögtön száll közöttökbe, nem csuda-e? De kövess! — Fölemelé őt, 's a' leány némán követé. Karon fogva mentek mindketten a' folyampart hosszában. Sajka várta őket; az evezőhez egy révész hullámozó köpenyben támaszkodott, 's csolnakba léptök után eltaszítá azt a' parttól. Leültek a' zöld padra, 's összetett kezekkel némán néztek egymás szemébe. — „Mi szép vagy! — sugá Alvina — sokkal szebb, mint holt képben vászonra varázsolhatni véltelek. Csak arczaid halványok, és szemeid nem lobognak úgy, mint ott; azok csak szelid csillagokként tekintnek-el fölöttem. Most szólj! — Karját a' leány elvevé az övétől; kezét kinyújtá a' csolnakból 's pocsogó barázdákat vont a' habokon, de a' férfi is követé őt, 's langyos vízben találkoztak enyelgő ujjaik, simogattatva a' tajték-tól és víz melegétől.

A' sajka lassan haladott fölfelé a' folyamon. — „Még sem vagyunk egyedül! — sohajtott az idegen, ha kéjhajózókkal telt csolnak tarka lámpákkal 's hangos evezőcsapásokkal zugott-el mellettök, vagy egy későn fürdőnek fejr háta bukott-fel a' fekete vízből. Alvina borzadva voná összébb fátyolát; azt hívé, hogy a' mélységből ingerkedő arczokat lát felbukni, 's vélé, hogy fenyegető karok nyulnak utána, vagy a' forrongó hangokra, melyek felfelhangzának a' hallámok mélyéből, hallgatózott. — „Ki vagy te, — kérde végtére — 's hova vezetsz? — Ő kezdé: „te érted a' művészetet, alakokat és színeket alkotni, mint arra tanítanak. De e' művészet sajátos erejéről és titkairól csak szent órákban volt távol

sejtésed. Titok, isteni sötétség főd minden művészetet, mint a' közanyát, a' természetet. Ti, mint ő, gépileg 's átadatott törvények szerint alkottok, míg a' készítés szelleme és titka el fog titeket. Halld! Tudod, hogy Muhamed, a' keleti próféta, tanítványai meg nem engedik, hogy ember embert másoljon. Nem véled, hogy e' parancs mélyen és valón alapul? Sejtet az összefüggést, melly van a' test vonásai és alaka 's a' test lelke közt? Hallottad, miszerint egy holtat sem kell néven szólítani, hogy fel ne ocsúdjék; de kisebb ereje van-e a' színnek, mint a' holt hangnak? — Te engem fölébresztél művészeted varázsa által, De ahoz, mint minden alkotáshoz, egy kívántatik még: ama szellet, melly mint az istenségnek mindent éltető lehelete átfuval minden teremtményen. Ezen egy a' szerelem. Testiekben szerelem alkot; ő eszközöl; szárnyra ő egyesít minden alkotó erőt; 's azt véled, a' szerelem csupán külső, érzéki? A' szerelem szellem, 's ezért alkot szellemileg. — Midőn két század előtt földön járék ama testben, mellynek holt mása fokpolczodon állt ma, ember valék, halandó, mint te. Meghaltam; de arczonásim megmaradtak a' műben, mellyet akkoron egy híres mesternek keze alkotott. Ti vitázatok, ki legyen e' mester, és sötétben tapogatóztok. Ama mester a' szerelem vala; engem leánykám festett-le ama szerencsés órákban, midőn szerettük egymást. Ő, monda, emléket akar tőlem, midőn többé nem leszek; de azt nem tudá, hogy ama képben énem egy részének kell visszamaradnia befogottan, mint száműzetett szellem halandó lepelben. — Sok, művészetben gyakorlott, művészetet tanuló kéz utánzá azóta a' képet, gyakorlá magát, változtatott rajta; mert ti nagy műnek tartjátok azt, 's csakugyan nagy is az, mivel szerelem alkotá. De a' kép valódi szellemét kisem tudá föl idézni; mert mindnyájokban hiányzék a' szerelem. — Ekkor te jövel, 's nem csupán ujjaid, hanem lelked fordult képem felé. Érzem, mint vonaték-le szellemem közelebb és elhatározottabban a' tiedhez ecseted minden vonásával. Te eltalálád a' helyes eszközt, hogy téged hozzám, engem hozzád vigyél; mert benned szerelem vala. — Pygmalionról beszéli az ó rege, hogy szerette kezei művét, 's ez által lelket öntött a' hideg márványba. Te nem hiszed e' regét, de szintolly igaz az, mint bármelly legerősb legvilágosb természeti törvényetek. Szerelem szerelmet ad. — Másolatod napoként növekvék, de szemei hiányzának még. Hiányzott valami, mit megnevezni nem tudok. Te nem tudád azt szintugy; mester-séged azt meg nem mutatá, csak szived 's helyes pillanat vezettek ahoz. Ugy látszék végre, mintha a' festett szemek, mint jegőczkapuk, által lelkem legbensőbb szentségébe hatnál, 's tisztára

gyujtván ott a' fénysugárokat , föleszmélt száműzetett szellemem ,
erőt vett a' renyhe holt anyagon , 's most született tüneményként
testileg lépett elődbe. Hiszed ?

(*Vége következik.*)

KÜLÖNFÉLE.

T r é f a f ü z é r.

A test nélküli lélek.

(Képzeményes orosz anekdota.)

Dél volt. A' dobörgés uj hivatalos hiradást jelente , 's Berjensk vá-
rosos henyei tolongva csoportoztak össze a' dobos körül A' hiradás követke-
zőleg hangzott:

„Morkofkino falutól nem messze ma , öszutó 21-én , egy holt test talál-
tatott , mellynek személyes leírása következő: férjfi , kék szemek , fejr és
sima bőr , hosszúkás , valamennyire görbedt orr , világos barna haj , borot-
vált szakál , mintegy 43 éves , 2 arsin és 10 versok magas és gyöngö test-
alkatú. A' városi rendörség szeretné tudni , kié e' test , 's ha valamely ro-
kon vagy birtokos találkoznék , ki a' testet visszakivánja , jelentse magát
a' fenn említett faluban , hol a' dolog hivatalosan meg fog vizsgálatni.“

Három hét mult-el , 's a' testet senki sem keresé.

Ekkor a' zassedatel Morkofkinóba ment , a' törvényes vizsgálatot meg-
teendő. Segédekül egy sebészt és irnokot vitt magával. A' falu birtokosa
megkülönböztetéssel fogadá őket. Minthogy pedig az irnoknak , hivatalá-
nál fogva , a' más napon megvizsgálandó holt testnél kelle az éjet átvirasz-
tania , étszereket 's gyomorerősítő liqueurt küldének neki.

Sewastianics írószközei elrendelése közben vitézül üritgeté a' pálinkás
poharat. A' palaczknak tartalmát vég-cseppig kiürítvén , éppen gondolatokba
vala merülendő , midőn füle mellett e' szók zendültek-meg: „Atyám , *)
Sewastianics Iván , egy alázatos kérelmem volna önhez“ —

E' megszólítás hivatalára emlékeztetvén az irnokot , szaporán tollat ra-
gada , 's íráshoz készültten orrával majdnem a' papirost érintve , durva
hangon kérdé:

„Mit akarnak velem?“

„A' rendörség a' Morkofkino mellett talált holttestnek tulajdonosát fel-
szóllítá , hogy ha testéhez kíván jutni , jelentse magát.“

„Igen.“

„Tehát itt vagyok ; a' test anyim.“

„Ugy-e?“

„Nem lehetne-e a' testet azonnal visszakapnom?“

„Igen.“

„Nem leszek ön iránt háladatlan.“

„Meghiszem ; eselédje volt önnek a' halott?“

„Nem ; a' test enyim , tulajdon testem.“

„Hogyhogy?“

„Képzelheti ön , mennyit kell test nélkül szenvednem ; legyen ön munkás
testem visszakaphatásában , de azonnal.“

*) Orosz országban olly embert , kit megtisztelni akarnak , a t y á m n a k szóllítják.

„Igen, de az nem történhetik-meg olly hirtelen. Előbb tanúkat kell kihallgatnunk, valomásokat följegyeznünk 's a' t. Azonban néhány rubel —“

„Az iránt legyen gond nélkül; adja csak vissza testemet, 's 20 rubelra számolhat.“

Sewastianics föltekintett, de senkit sem látván maga körül, hangosan mondá:

„De hát jöj jön-be ön; künn veszett hideg van.“

„Hisz' itt állok ön mellett.“

Sewastianics elkoppantá gyertyája hamvát, szemeit dörzsölé; de midőn senkit sem látott, békélenül dűnyögé: „A' mennyköbe is! hát megvakultam, vagy mi manó bajom? Uram, én nem látom önt.“

„Azt könnyen meghiszem. Hogyan is láthatna ön egy test nélküli lelket?“

„Az egész dolgot nem értem. Engedje ön magát legalább egy pillanatra látni.“

„Legyen; ámbár szörnyű magam megerőtetésébe kerül; egy pillanatra lásson ön.“

És a' szobának egyik homályos szegletében egy ködárny nemű alak látszott; de a' gyöngé, kivehetlen vonásokból alakult kép csak hamar eltűnt, miként a' tánczvigalomra először menő, 's a' dámákkal társalkodást kezdeni szándékló ifjú első lépésnél már visszavonul.

„Engedjen-meg, uram: de ön nem is képzelheti, milly terhes feladat test nélkül csak egy pillanatra is láthatóvá lenni — mond ismét az előbbi hang. Legyen ön szives, szolgáltassa vissza ezennel testemet, 's a' 20 rubel c' pillanatban markában lesz önnek.“

„Én örömmel teljesítném kívánságát, de csak meg kell vallanom, hogy szavai még folyvást érthetlenség előtttem. Van önnek kérelem-levele?“

„Ez is kérdés ám ismét! Miként írhatnék test nélkül? Hanem ha ön olly szives akar lenni, 's nevemben egy kérelem-levelet ír“ --

„Az mind jó, mind helyes; csak azt tudnám már, miként értsem önnek rejtélyes szavait.“

„No de írjon ön, majd én tolla alá mondandom az irandót.“

Sewastianics egy iv-papírost nyírt körül; de mielőtt írni kezdene, fontos tekintettel kérdé: „Mi önnek kereszt és családi neve? mi rangja és foglaltsága?“

„Nevem Sohonnai Lajos Mihály, 's utazó vagyok.“

Sewastianics nagy betűkkel írál-e a' szokott bevezetést, 's midőn készen volt, ismét előbbi fontos tekintettel kérdé: „és tovább?“

„Írja csak ön: Nekem többi között van“ —

„Micsoda? falusi jószág?“

„Ah, dehogy! azon rossz szokásom van“ —

„Hogy néha néha megkótyagosodik, ugy-e? E' szokásom nekem is van; de ez még menthető.“

„Ön balul ért engem, tehát azon rossz szokásom van, hogy néha néha kibúvok bőrömből.“

„Azt mások is teszik, vagy legalább gyakran szeretnék tenni.“

„Ön teljességgel nem ért engem; én nem a' szójárás szerinti bőrből kibúvást értem; hanem a' szó legteljesb értelmében szoktam testemet oda hagyni.“

„A' mennyköbe is, uram! ön tréfát üz velem!” — kiáltá Sewastianics mérgesen.

„Nem, becsületemre nem; mit tölem hall, mind tiszta igazság. Irjon csak ön tovább; úgy hiszem 20 rubel nem megvetendő díj egy kérelemlevélért; azon kívül még 20-at ígerek önnek, ha ügyemet sürgetendi.”

(*Idege következik.*)

Szamarak osztályozása. A' new-yorky status-lapból ezt olvassuk: „A' száárnak különféle nemei léteznek. Némelyek száárnak születnek, mások maguk magukat teszik száárrá, ismét másokat emberek tesznek azzá. Valljon melyik osztályba tartoznak azok, kik gáncsolólag szólnak egy olly hirlapról, melyet nem is olvastak?”

Rózsabor. — Legdrágább borok tagadhatlanul a' bremai tanácspinczében vannak, 's ezek az úgy nevezett rózsaborosztályban fekvő rajnai borok. 1624-ben vásároltatván két különböző hegy termései: hochheimi és johannisberg-i. Számítsuk most ez akkor fizetett borárr (akójáért 450 f. e. p.) kamatjának kamatját is, 's egy palaczk e' borból 4 085.700 pengő forintba fog kerülni.

EMLEKMONDÁS.

Élet-kincs.

A' jó hír 's név, a' becsület	'S becsében és hitelében
Nemzet és király előtt	Csorbát, moeskot ejthetett,
Életünknek legfőbb kincse.	Az, mint rabló és or gyilkos
Ki nyilával erre lött,	Halálos bünt követett.

KISFALUDY SÁND. után —

A' szerencse külső veszélyeit erő 's nemes bátorság által meg lehet lábolni: a' lélek elaljasodása pedig szabadulás reménysége nélkül merít alá.

KÖLCSEY után M. N.

Nő. — Kereszt az élet, jó feleség a' gyémánt, melly rajta tündöklök.

Kérők. — Hol a' férfiak pengőt éreznek, oda sietve tolonganak. A' gazdag asszonynak soha sincs nyugta a' sok kérőtől.

KISFALUDY KÁR. után K. H. K. J.

Szórejtvény.

Első párja jámbort	Még egygyel férfi-név.
És szelidet nevez,	És az egész maga
Még egy betűjével	Szépmű-írók egén
Jövendőt felfedez.	Hazánk egy csillaga.

THURÁNSZKY AMAND.

Előbbi rejtvény: EKE.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 86-dik sz. a.

Nyomtatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.